

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.13.SGB.0-12.00-00-7/610- 387
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/7724)

29-06-2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 04.06.2012 tarih ve 69756 sayılı yazınız.

Ankara Milletvekili Sayın Prof. Dr. Özcan YENİÇERİ'ye ait 7/7724 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

EK : 1 Yazı

ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF. DR. ÖZCAN YENİÇERİ'YE AİT 7/7724 ESAS
NO'LU YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

2008-2011 yılları arasında sigortasız çalıştığı tespit edilen kişi sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

	2008	2009	2010	2011
Sigortasız Çalışan Kişi Sayısı	288.344	199.144	416.350	190.562

Sigortasız çalışan yabancılara ilişkin ayrı bir istatistik tutulmamaktadır.

Bakanlığımız Sosyal Güvenlik Kurumu Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından, kayıt dışı istihdamla mücadele etmek amacıyla, Bakanlığımız yazılım sistemlerinde yer alan veriler üzerinde risk kriterlerine dayalı analiz çalışmaları esas alınarak riskli görülen işyerleri denetime alınmaktadır. Risk odaklı denetim kapsamında yer alan planlı denetimlerin yanı sıra ihbar, şikayet, cumhuriyet savcılıklarından ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarından gelen bildirimler gözetilerek denetim faaliyetleri aralıksız bir şekilde devam etmektedir.

2009-2011 yılları arasında sosyal güvenlik denetmenleri tarafından yapılan denetimler sonucu tahakkuk eden prim asılları ve idari para cezaları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

	TAHAKKUK	
	PRİM ASLI (TL)	İPC (TL)
2009	6.960.571,08	43.527.557,90
2010	4.152.455,78	19.433.575,77
2011	17.244.940,92	176.160.548,98

Ayrıca Bakanlığımız Sosyal Güvenlik Kurumu Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı sosyal güvenliğe ilişkin hükümlerin kontrol edilmesi amacıyla 2008-2011 yılları arasında ülke genelinde yürüttüğü denetimlerde incelediği 709.253 sigortalıdan 35.138 kişinin sigortasız olarak çalıştığını saptamıştır. Sigortasız çalışanların bölgelere göre dağılımına ilişkin istatistiki bilgi bulunmamaktadır.

Söz konusu dönemde Bakanlıkca sosyal güvenliğe ilişkin mevzuat hükümlerine aykırı davrandığı saptanan işyerleri hakkında toplam 200.188.981.-TL tutarında idari para cezasının uygulanması önerilmiştir. Yapılan incelemeler neticesinde işyerinden Kuruma sigortasız işçi bildirildiği saptanmışsa, 5510 sayılı Kanun hükümlerine göre;

Eksik işçilikle ilgili primler işverenden tahsil edilmekte (madde 85/2),

İdari para cezası hükümleri (madde 102) uygulanmaktadır.

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı Yönetmeliğinin 55'inci maddesine istinaden her yıl için "Yıllık Çalışma Plan ve Programı Talimatı" hazırlanmakta, bu talimat kapsamında anılan yönetmeliğin 7/d maddesi kapsamında asgari işçilik incelemeleri adı altında işin yürütümü için gerekli olan asgari işçilik tutarını tespit etmek görevi Sosyal Güvenlik Kurumu Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına verilmiştir. Bu çerçevede risk değerlendirme kriterleri kullanılarak yapılan analizler sonucunda Kuruma yapılan işçilik bildirimleri bakımından riskli grup içinde

kaldığı anlaşılan işverenin Kuruma, işin yürütülmesi için yeterli işçilik bildiriminde bulunup bulunmadığının belirlenmesi amacıyla işin yürütülmesi için gerekli olan asgari işçilik miktarının işyerinde yapılan işin niteliği, kullanılan teknoloji, işyerinin büyüklüğü, benzer işletmelerde çalışan işçi sayısı, ilgili meslek veya kamu kuruluşlarının görüşü gibi unsurlar dikkate alınmak suretiyle tespit edilmesine yönelik olarak devamlı işyerleri hakkında incelemeler yapılmaktadır.

Kurum tarafından yürütülmekte olan ve SGK Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının da içinde yer aldığı Kayıtlı İstihdamı Teşvik ve Teknik Destek Projesi (KİTUP) 28.09.2010 tarihinde uygulanmaya başlanmıştır.

Bahse konu projenin hedefleri; Sosyal Güvenlik Kurumunun, ilgili kurumların, sosyal ortakların ve ilgili sivil toplum örgütlerinin konu ile ilgili kapasitelerini arttırmak, konu kapsamında stratejiler geliştirerek kayıtlı istihdamı teşvik etmek ve ulaşılabilecek daha iyi iş imkanları, sosyal eşitlik ile ekonomide gözle görülür bir büyüme elde etmektir.

Proje aktiviteleri üç ana başlık altında toplanmıştır; Kapasite artırımı ve politikaların geliştirilmesi, bilişim ve iletişim teknolojilerinin uygulanması ve toplumsal farkındalığı artırma kampanyasıdır.

Ülkemizde kayıt dışı çalışanların kayıt altına alınması, sadece Sosyal Güvenlik Kurumunca alınacak tedbirler ve bu Kurumun denetim elemanlarınca yapılacak incelemelerle değil, aynı zamanda Devletin tüm birimleri arasında bu konuda işbirliğinin olması ve çalışanların kayıt dışılığına olumsuz etkileri konusunda eğitilmeleri ve bilinçlendirilmeleri yoluyla sağlanacağı düşünülmektedir.

Bu anlayış çerçevesinde, kayıt dışı istihdamın önlenmesi için rutin tedbirlerin dışında Kurumumuzca bilgi (veri) paylaşımına dayalı denetim ile sosyal güvenlik konusunda kamuoyunu bilgilendirme ve bilinçlendirme şeklinde çalışmalar yapılmaktadır.

Veri paylaşımı kapsamında, kayıt dışı çalışanların esasen günlük yaşamda tüm sosyal, ekonomik ve kültürel faaliyetlerini bankalar, kamu idareleri ve diğer kurum ve kuruluşlarda gerçekleştirdikleri düşüncesinden yola çıkarak, bu kişilerin bu gibi yerlerde işlem yaparken, aynı zamanda sosyal güvenliklerinin de sağlanmasında, öncelikle, yapılan işlemlerin bir araç olarak kullanılması amaçlanmıştır.

Bu kapsamda; tüm bankalar, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, PTT Genel Müdürlüğü, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü, Özerk Spor Federasyonları, Noterlikler, İnternet Sağlayıcıları, Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi, Turkcell, Vodafone ve Avea GSM Operatörleri, TEDAŞ, Yükseköğretim Kurumu, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü'nden 2008 yılı Ekim ayından itibaren T.C. Kimlik Numaraları ile birlikte "mesleki bilgileri" alınmaya ve alınan bilgilerden sigortalılık kontrolü yapılmaya başlanmıştır.

Adı geçen kamu kurum ve kuruluşlarının kendilerine belli işlemler için başvuran kişilerden T.C. Kimlik Numaralarını ve çalıştıkları yer unvan ve adres bilgilerini alıp Kuruma elektronik ortamda veya manuel olarak göndermesiyle söz konusu kurumlarla Sosyal Güvenlik Kurumu arasında kayıt dışı istihdamın önlenmesine yönelik veri paylaşımı gerçekleşmekte, gelen bilgilere dayanarak Kurum tarafından sigortalılık sorgulaması yapılarak sigortasız çalışanların tespit edilmesi halinde bu kişilerin kayıt altına alınabilmesi için gerekli işlemler ve yazışmalar yapılmaktadır.

Buradaki düşüncenin daha ileriki aşamasında, kayıt dışı çalışanların bankalar ve kamu idareleri ve diğer kurum ve kuruluşlarda işlem yaparken, bu kişiler adına işlem yapılmaması, daha doğrusu sosyal güvenlikleri olmayanlara bankalar ve Devletin birimlerinde işlem yaptırılmaması amaçlanmaktadır.

Her iki aşamanın sonucunda; tüm kişilerin “Devletin her adımda sosyal güvenliği kontrol ettiği” düşüncesine varmaları ve bu bilince ulaşmaları amaçlanmaktadır.

Kayıt dışı istihdamla mücadele faaliyetleri kapsamında kamuoyunu bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları adı altında da Kurumca çok önemli faaliyetler yürütülmüştür.

Kurumca taşra birimlerine kayıt dışı istihdamla mücadele eylem planı ve bilinçlendirme faaliyetlerinde kullanılmak üzere broşürler, eğitim notları ve slaytları gönderilmiştir. İllerde bulunan üniversite, sivil toplum kuruluşları, organize sanayi bölgeleri, sendikalar, belediyeler gibi kurum ve kuruluşlarla koordinasyon ve işbirliği içerisinde sosyal güvenlik bilinci ve kayıt dışı istihdamın önlenmesi konusunda faaliyetlerin yürütülmesi istenmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı ile yapılan çalışmalar sonucunda, ders müfredatında sosyal güvenlik ile iş sağlığı ve güvenliği konusuna yer verilmesi hususunda mutabakata varılarak konu ile ilgili protokol ile müfredatta yer alacak metin taslağı hazırlanmış olup, Bakanlığımız aracılığıyla anılan Bakanlığa gönderilmesi aşamasına gelinmiştir.

TV dizilerini ve yarışma programlarını tüm ülke nüfusunun izlediği ve tartıştığı düşünülerek, 16 yapım şirketinde 25 dizi içeriğinde sosyal güvenlikle ilgili repliklere ve 5 yarışma programında ise sosyal güvenlikle ilgili sorulara yer verilmesi sağlanmıştır. Örneğin “Çocuklar Duymasın” ve “Seksenler” gibi çok izlenen dizilerde sosyal güvenlikle ilgili repliklere yer verilmiştir.

Milli Piyango Genel Müdürlüğü ile varılan mutabakat sonucunda 09.08.2011 tarihli milli piyango çekilişinde biletlerin üzerinde “SGK” logosu ile “SGK’ya Kayıtlı Ol, Güvende Ol” sloganının yer alması sağlanmıştır. Ayrıca 23.07.2012 tarihli millî piyango çekilişinde de yer alacaktır.

Ev hanımlarına 6111 sayılı Kanunla getirilen sigortalılık imkanı ve isteğe bağlı sigortalılık konusunda açıklayıcı bilgileri içeren broşürler hazırlanarak, Ankara Büyükşehir Belediyesi lokallerinde dağıtılmak üzere 5.000 adet broşür gönderilmiştir.

Tarımda mevsimlik işçi olarak çalışanlara yönelik olarak getirilen haklarla ilgili 95.000 adet broşür bastırılarak taşra birimleri aracılığıyla ilgili kişi ve kurumlara dağıtımı sağlanmıştır.

Sanatçılara sağlanan sosyal güvenlik hakları konusunda bilgilendirici 50 bin adet kitapçık bastırılarak, Kurum taşra teşkilatına ve ilgili meslek kuruluşlarına gönderilmiş ve dağıtımı sağlanmıştır.

Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Antalya, Adana olmak üzere 6 ilde toplam 117 AVM’ye sosyal güvenlik konusunda bilgilendirici ve bilinçlendirici broşürler gönderilmiş ve halkın görebileceği uygun alanlara asılması sağlanmıştır.